

HUDUDNING TANILISHIDA PR MENEJMENTNING O'RNI

Qahhorova O'g'iloy Norchayevna

O'zbekiston jurnalistika va ommaviy

kommunikatsiyalar universiteti mustaqil tadqiqotchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada hududni tanitish jarayonida PR-menejmentning o'rni, uning asosiy vazifalari, vositalari hamda strategik yo'nalishlari tahlil qilinadi. Hududiy imijni shakllantirish, jamoatchilik bilan aloqalarni yo'lga qo'yish va hududning investitsion hamda turistik jozibadorligini oshirishda PR-menejmentning ahamiyati yoritiladi.

Kalit so'zlar: Hudud imiji, PR-menejment, kommunikatsiya, brending, marketing, investitsiya, turizm, jamoatchilik bilan aloqalar

KIRISH

Zamonaviy sharoitda hududlar o'rtasida iqtisodiy va ijtimoiy raqobat kuchayib bormoqda. Har bir hudud o'z imkoniyatlarini keng jamoatchilikka tanitish orqali rivojlanishga erishishga intiladi. Bu jarayonda PR-menejment muhim vosita sifatida namoyon bo'ladi. PR-menejment orqali hudud haqida ijobiy tasavvur shakllantiriladi, uning afzalliklari targ'ib qilinadi va tashqi hamda ichki auditoriya bilan samarali aloqalar yo'lga qo'yiladi. Hududni tanitish faqat reklama bilan cheklanmaydi, balki strategik kommunikatsiya va tizimli boshqaruvni talab qiladi.

Zamonaviy globallashuv sharoitida hududlar o'rtasidagi raqobat tobora kuchayib bormoqda. Har bir hudud o'zining iqtisodiy, madaniy va ijtimoiy salohiyatini namoyon etish orqali investorlar, sayyohlar va yangi imkoniyatlarni jalb qilishga intiladi. Bu jarayonda PR-menejment muhim vosita sifatida namoyon bo'ladi. Hududni tanitish nafaqat reklama, balki tizimli kommunikatsiya, jamoatchilik bilan aloqalar va strategik rejalashtirishni talab etadi [1].

ASOSIY QISM

PR-menejment hududni tanitishning muhim mexanizmi hisoblanadi. U hududning ijobiy imijini yaratish va uni mustahkamlashga qaratilgan faoliyatni o'z ichiga oladi. PR faoliyati orqali hududning iqtisodiy, madaniy va ijtimoiy salohiyati keng yoritiladi. Bu esa hududga nisbatan ishonchni oshiradi. Hududiy darajada PR-menejmentning asosiy vazifalaridan biri jamoatchilik bilan samarali aloqalarni tashkil etishdir. Bu jarayonda aholining fikri, ehtiyojlari va manfaatlari inobatga olinadi. Shuningdek, tashqi auditoriya, ya'ni investorlar, sayyohlar va hamkor tashkilotlar bilan aloqalar ham muhim ahamiyat kasb etadi. Hududni tanitishda ommaviy axborot vositalari muhim rol o'ynaydi. Matbuot, televideniye va radio orqali hudud haqida ijobiy axborot tarqatiladi. Bu esa hududning tanilish darajasini oshiradi. Shu bilan

birga, zamonaviy davrda internet va ijtimoiy tarmoqlar PR faoliyatining ajralmas qismiga aylangan. Raqamli platformalar orqali tezkor va keng qamrovli axborot yetkazish imkoniyati mavjud.

PR-menejment hududiy brending jarayonida ham muhim o‘rin tutadi. Har bir hudud o‘ziga xos xususiyatlarga ega bo‘lib, aynan shu jihatlar asosida uning brendi shakllantiriladi [2]. Tarixiy meros, tabiiy resurslar, madaniy qadriyatlar va iqtisodiy imkoniyatlar hudud imijini belgilovchi asosiy omillardir. PR faoliyati orqali ushbu jihatlar tizimli ravishda targ‘ib qilinadi. Hududni tanitishda turli tadbirlar ham muhim ahamiyatga ega. Forumlar, ko‘rgazmalar va festivallar orqali hududning imkoniyatlari namoyish etiladi. Bu tadbirlar nafaqat hududni tanitadi, balki yangi hamkorlik aloqalarini o‘rnatishga ham xizmat qiladi. PR-menejmentning yana bir muhim yo‘nalishi bu inqirozli vaziyatlarda hudud obro‘cini himoya qilishdir. Salbiy axborotlar yoki muammoli holatlar yuzaga kelganda, tezkor va to‘g‘ri kommunikatsiya orqali vaziyatni barqarorlashtirish zarur. Bu esa hudud imijini saqlab qolishga yordam beradi. Samarali PR-menejment hudud rivojiga bevosita ta‘sir ko‘rsatadi. U investitsiyalar oqimini oshiradi, turizmni rivojlantiradi va hududning xalqaro maydondagi nufuzini mustahkamlaydi. Shu bilan birga, aholining hududga bo‘lgan ishonchi va faolligi ham ortadi.

Hududiy brending va imij shakllantirish

PR-menejment hududiy brending jarayonining ajralmas qismi hisoblanadi. Har bir hudud o‘ziga xos xususiyatlarga ega bo‘lib, aynan shu jihatlar asosida brend yaratiladi. *Masalan:*

- tarixiy meros
- tabiiy resurslar
- iqtisodiy imkoniyatlar
- madaniy qadriyatlar

Hudud imiji ijobiy shakllansa, u investitsiya va turizm oqimini oshirishga xizmat qiladi.

PR strategiyalarining asosiy yo‘nalishlari

Hududni tanitishda quyidagi strategiyalar muhim hisoblanadi:

- Axborot strategiyasi – hudud haqida muntazam va ishonchli ma‘lumot berish
- Imij strategiyasi – hududning ijobiy qiyofasini shakllantirish
- Kommunikatsiya strategiyasi – jamoatchilik bilan samarali muloqot o‘rnatish
- Inqiroz PR – salbiy holatlarda hudud obro‘cini himoya qilish

PR-menejmentning hudud rivojiga ta‘siri

Samarali PR-menejment hudud rivojiga sezilarli ta‘sir ko‘rsatadi:

- yangi investitsiyalar jalb etiladi
- turizm rivojlanadi
- hududning xalqaro maydondagi nufuzi oshadi

- aholining ijtimoiy faolligi kuchayadi
- Natijada hududning iqtisodiy va ijtimoiy taraqqiyoti tezlashadi.

PR-menejment tushunchasi va mohiyati

PR (Public Relations) menejment – bu tashkilot yoki hududning ijobiy imijini shakllantirish va jamoatchilik bilan samarali aloqalarni yo‘lga qo‘yishga qaratilgan boshqaruv faoliyatidir [3]. Hududiy darajada PR-menejment hududning brendini yaratish, uning afzalliklarini targ‘ib qilish va ijobiy obro‘-e‘tiborini mustahkamlashga xizmat qiladi.

PR-menejment quyidagi asosiy vazifalarni bajaradi:

- hudud haqida ijobiy axborot muhitini yaratish
- jamoatchilik ishonchini oshirish
- investitsion jozibadorlikni kuchaytirish
- turizm salohiyatini targ‘ib qilish

Hududni tanitishda PR vositalari

Hududni samarali tanitish uchun PR-menejment turli vositalardan foydalanadi:

a) Ommaviy axborot vositalari (OAV)

Televideniye, radio va matbuot orqali hudud haqida ijobiy materiallar tarqatish muhim ahamiyatga ega. Bu orqali keng auditoriyaga tezkor axborot yetkaziladi.

b) Raqamli PR va ijtimoiy tarmoqlar

Bugungi kunda internet va ijtimoiy tarmoqlar hududni tanitishda eng samarali vositalardan biridir. Rasmiy saytlar, bloglar, Telegram va Instagram kabi platformalar orqali hududning imkoniyatlari keng targ‘ib qilinadi.

c) Tadbirlar va forumlar

Xalqaro va mahalliy forumlar, festivallar, ko‘rgazmalar hududni tanitishda katta rol o‘ynaydi. Bunday tadbirlar hududning madaniy va iqtisodiy salohiyatini namoyish etadi.

XULOSA

Hududni tanitishda PR-menejment muhim ahamiyatga ega bo‘lib, u hududning ijobiy imijini shakllantirish va rivojlantirishga xizmat qiladi. PR faoliyati orqali hududning imkoniyatlari keng yoritiladi, jamoatchilik bilan aloqalar mustahkamlanadi va rivojlanish uchun qulay sharoit yaratiladi. Zamonaviy sharoitda har bir hudud o‘z PR strategiyasini ishlab chiqishi va uni samarali amalga oshirishi zarur. Hududni tanitishda PR-menejment muhim strategik vosita hisoblanadi [4]. U hududning ijobiy imijini shakllantirish, jamoatchilik bilan samarali aloqalarni yo‘lga qo‘yish va rivojlanish istiqbollarini kengaytirishga xizmat qiladi. Zamonaviy sharoitda PR-menejmentsiz hududni raqobatbardosh qilish qiyin. Shu bois har bir hudud o‘z PR strategiyasini ishlab chiqishi va uni izchil amalga oshirishi zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

- 1.Kotler F., Xayder D.X., Reyn I. Hududlar marketingi. – Nyu-York: Free Press, 1993.
- 2.Anholt S. Raqobatbardosh identitet: mamlakatlar, shaharlar va hududlar brendingi. – Nyu-York: Palgrave Macmillan, 2007.
- 3.Kavaratsis M., Ashvort G.J. Hudud brendingi: nazariya va amaliyot // Hudud boshqaruvi jurnali, 2008.
- 4.Moilanen T., Rainisto S. Mamlakatlar va shaharlarni brendlash. – London: Palgrave Macmillan, 2009.